

Foto: BO SVANE

POPULÆRT CENTER - Mikael Skak Petersen (tv.) var i 1993 en af initiativtagerne til Borup Motionscenter. Ruben Lundtoft (i midten) er i dag formand for afdelingen, mens Kasper Jørgensen er chefinstruktør.

SPORT I UDBRUD

De store medieidrætter og foreningslivet har ikke patent på idrætslivet i Danmark. Jyllands-Posten bevæger sig i serien 'Sport i udbrud' uden for det etablerede idrætsmiljø normale grænser.

Borup løfter i flok

Et foreningsdrevet motionscenter i Borup har så stor succes, at folk står på venteliste for at blive medlem. Foreningslivet i Danmark må følge tidens tendenser eller dø ud i konkurrence med købedrætten, mener initiativtagerne.

FORENINGSIDRÆT

AF HENRIK H. BRANDT

»Venteliste,« står der på et opslag på døren ind til Borup Motionscenter. Normalt er døren låst. Kun de 500 motionshungrende medlemmer af Borup Idrætsforening har nøglekort til det forjættede land, så de i tidsrummet fra klokken fem om morgenen til klokken 22 om aftenen kan læse sig ind til et træningspas i motionscentrets toptrimmede italienske træningsmaskiner eller måske bare til en tur i sauna eller solarium.

Borup Motionscenter er akkurat som fodbold, håndbold og andre idrætsgrene en afdeling af Borup Idrætsforening. Men motionsafdelingen er en bragende succes og ifølge bagmændene et eksempel på, at det frivillige foreningsliv kan hente masser af dynamik og tilgang, hvis blot man forstår at indrette sig på det moderne samfund.

Borup Motionscenter er den største afdeling i Borup IF med 500 ud af i alt ca. 1300 medlemmer. Mellem 50 og 200 mennesker står permanent på venteliste.

»Jeg er sågar blevet tilbudt penge under bordet fra folk, der gerne ville være medlem. Folk bruger de mest utrolige undskyldninger for at komme ind,« forklarer Mikael Skak Petersen, der i 1993 var med til at tage initiativ til motionscentret.

Mikael Skak Pedersen sidder fortsat i bestyrelsen, men har for nylig overladt formandsposten til Ruben Lundtoft, der bekræfter den store interesse for Borup Motionsforening i den lille by med omkring 4000 indbyggere.

Daglige opkald

»Jeg får mellem tre og fem opkald hver dag fra folk, der gerne vil være medlem,« bekræfter Ruben Lundtoft. Mødet med de ledende medlemmer af Borup Motionscenter foregår i Borup Idrætscenters cafeteria.

Vi befinder os midt på Sjøland - og midt i den ganske almindelige danske foreningshverdag. Nede i hallen er der gang i badmintontræningen, uden for tørrer et af Borup IF's fodboldhold sammen med Svogerslev.

Mikael Skak Pedersen er ingen fitness-fanatiker. Han dyster sine pommes frites i den klassiske remoulade, som danskerne nu gør, når de er på besøg i det lokale idrætscenter. Småstulpen skal lige stilles inden aftenens bestyrelsesmøde i Motionscentret, hvor man skal drøfte en anmodning fra hovedledelsen i Borup IF om penge til et nyt klubhusbyggeri ved siden af Idrætscentret.

Mikael Skak Pedersen og bestyrelseskollegerne er ikke utilbøjelige til at lette på pengepungen til hovedaf-

delingen, afslører de. Især ikke, hvis Motionscentret til gengæld kan overtage Idrætscentrets slidte selskabskøle og indrette det med spinningmaskiner og andet isenkram, som der ikke er plads til i dag.

»Hvis vi får lokalet på første sal, så bare vent og se. Så har vi snart dobbelt så mange medlemmer af Motionscentret som i dag. Det skal de andre afdelinger i Borup IF nok lige vænne sig til. Det er næsten mere, end fodboldformanden kan rumme,« griner Mikael Skak Pedersen.

Det er trods alt kun ganske få år siden, at Mikael Skak Pedersen og et par ligesindede fik ideen om at supplere Borup IF's traditionelle afdelinger for håndbold, fodbold m.v. med den nye motionsafdeling. Man havde set rigtig. Som også Socialforskningsinstituttets analyser har vist, er voksne danskeres foretrukne idrætsgrene langt hen ad vejen sportsgrene som styrketræning, aerobic, fitness, jogging og svømmning, selv om medier og foreningsliv i Danmark satser mere på andre idrætsgrene.

Mødt med skepsis

Mange var skeptiske over for det nye motionscenter: »Er motionscentre ikke noget pri-

vat? Er det her noget, vi plejer?« Men ildsjælene bag det nye motionscenter var ikke til at bremse.

De savnede andre tilbud end de traditionelle idrætsgrene, og de savnede muligheden for selv at bestemme, hvornår de ville træne.

På den anden side var de så dybt forankrede i foreningslivet, at tanken om de kommercielle fitnesscentre ikke lokkede spor. Hvorfor betale 400 kr. om måneden for at gå i et privat fitness-center, når man for 400 kr. hvert halve år selv kunne lave et motionscenter hjemme i den lokale idrætsforening?

»Vi fandt ud af, at hvis vi skulle klare os i konkurrencen, skulle vi havde lige så godt udstyr som de private centre. Vi købte de bedste ita-

lienske maskiner og fik et kursus for vore instruktører med i prisen. Vi håndplukkede 20 personer, som alle var parate til at være instruktører i centret et par timer hver uge på frivillig basis,« fortæller Mikael Skak Pedersen.

Investeringen i nye maskiner er forlængst tjent ind. Trods det lave kontingent har Borup Motionscenter hvert år et overskud på 150.000-200.000 kr.

Både økonomisk og medlemsmæssigt har den nye forening vist sig at ramme lige ind i lokalsamfundets behov.

»Efter et halvt år havde vi 250 medlemmer. Folk strømmede til. I begyndelsen ville vi ikke optage medlemmer med alvorlige rygproblemer eller lidelser, som vi ikke havde ekspertisen til. Medlemmerne træner på eget

ansvar, men vi har fået tilknyttet en fysioterapeut, som man kan få konsultationer hos ca. hver anden måned. Vi har ikke haft nogle "arbejdsulykker" endnu. Tværtimod, vi har ikke andet end succeshistorier,« siger Ruben Lundtoft.

Instruktørkorpset er kun tilstede i to timer mandag til torsdag.

På andre tidspunkter må medlemmerne selv læse sig ind i centret.

Reklamer bandlyst

Medlemskaren er bredt sammensat, dog sagde man fra start nej tak til "tonserne" til de store drenge, der løfter tunge vægte og pumper muskler foran spejlet.

Reklamer for proteinpulver og fitness-produkter er ligeledes bandlyst i motionscentret.

Centret er målrettet behovene hos "hr. og fru Jensen," og bestyrelsen forsøger at holde fast i idrætsforeningernes traditionelle fællesskab, selv om det ikke fænger hos alle.

»Der er ingen tvivl om, at det ikke er foreningsstankengangen, der fylder mest hos medlemmerne. De kommer primært, fordi de kan træne, når det passer dem. Mange er også medlemmer af andre afdelinger af Borup IF,« siger formand Ruben Lundtoft.

Til gengæld er såvel bestyrelsen

som instruktørkorpset baseret på ulønnet arbejdskraft og foreningsideologi.

Instruktørerne er håndplukkede og får ikke andet for deres indsats end kurser, klubaftener og klubture.

Alligevel er klimaet i foreningen så godt, at selv chefinstruktøren Kasper Jørgensen arbejder gratis, selv om han er uddannet fitness-instruktør og faktisk tjener sine penge som instruktør på et privat center i København.

»Vi prøver at gøre mere og mere fælles. Vi arrangerer sommerfest for hele foreningen og laver turbusset til Eremitageområdet,« fortæller Mikael Skak Pedersen.

Et nyt slankeprojekt med en ugentlig modedag trak to hold à 20 medlemmer. Over 100 interesserede mødte op til informationsmødet. Flere gik rasende hjem, fordi der ikke var plads på holdene.

Som forening har Borup Motionscenter den fordel, at man via Folkeoplysningsloven kan hente tilskud til medlemmer under 25 år, lige som man slipper for at betale afgifter for musikken.

Mikael Skak Pedersen erkender, at det giver foreningen en fordel frem for de private centre, men det har han absolut ingen problemer med.

Egoist-idræt

»Tværtimod. Idræt og bevægelse skal ikke være styret af markeds kræfter. Man skulle snarere forbyde de private motionscentre, for de river foreningslivet itu. Jeg er bange for, at kulturen i idrætsforeningerne bukker under, hvis ikke foreningerne selv går ind og rammer nerven i samfundet. Hvis ikke idrætsforeningerne går ind på dette marked, bliver det hele bare fitnesscentre, hvor folk kører deres eget ræs - ren egoist-idræt,« mener Mikael Skak Petersen.

Han mener, at fitness-industrien med alle dens skønhedsideal er med til at bane vejen for fænomener som steroider og spiseforstyrrelser.

»Vi lover ikke hurtige resultater. Her er tingene op til folk selv. Vi vil hellere have, at folk spise tun og søg i stedet for proteinpulver.«

Folkene bag Borup Motionscenter tøver ikke med at anbefale andre idrætsforeninger at gøre det samme som Borup.

Færre og færre danskere er i stand til at møde op til traditionel foreningsidræt på faste tidspunkter.

Man skal bare huske, at centrene skal være baseret på frivillig arbejdskraft, og at kvaliteten af maskiner og instruktører skal være i orden.

»Man kan ikke bare lave et motionscenter med venstre hånd for at tjene penge til håndboldafdelingen. Vi bruger lige så meget tid på bestyrelsesarbejde, som de gør i fodboldklubben,« siger Ruben Lundtoft.

Borup-folkene mener til gengæld, at et motionscenter ville være den perfekte overbygning til mange flerstrengede idrætsforeninger og minder om, at i modsætning til private centre, behøver foreningsdrevne centre jo ikke give overskud. De skal bare løbe rundt.

»Det er oplagt for mange idrætsforeninger at lave et motionscenter. De har bare ikke set lyset endnu,« mener Ruben Lundtoft.

henrik.brandt@jp.dk

»Hvis ikke idrætsforeningerne i Danmark får øjnene op for det her, vil foreningslivet få det uhyre vanskeligt om ti år. Så vil den private fitnesskultur løbe med det hele. Det er skræmmende, hvis foreningslivet og folkesundheden skal kontrolleres af markedskræfterne.«

Mikael Skak Pedersen, initiativtager til foreningen Borup Motionscenter

Motion for millioner

Kommercielle fitnesskæder omsætter for store millionbeløb i Danmark, fordi de tilbyder en mere fleksibel vare end idrætsforeningerne. Markedet er voksende, og udenlandske giganter opruster.

KØBEIDRÆT

AF HENRIK H. BRANDT

Op mod 60.000 medlemmer kan ikke tage fejl. Den tidligere mesterbokser Hans Henrik Palm må som direktør for Danmarks største private motionscenter-kæde Form & Fitness gøre et eller andet rigtig, som landets højtbetjente frivillige idrættsliv ikke formår at gøre ham efter.

Kunderne strømmer til de private motionscentre, og udenlandske kapitalinteresser er godt i gang med at vandre danskernes sure sved til knitrende dollars.

Hans Henrik Palm er fortsat direktør, men solgte kæden til den amerikanske gigant 24 Hour Fitness sidste år. Kæden har for tiden 408 fitness-centre i USA og Europa og ekspanderer fortsat.

Det er et velsmurt og velfungerende apparat, det danske foreningsliv i fremtiden skal konkurrere med i kampen om motionisternes gunst.

»Det er big business det her. Alene i England er der seks-otte børsnoterede fitness-kæder. I dag er der tale om en industri i rammer, som ikke er set tidligere. Branchen er i vækst, selv om der selvfølgelig også er en fare for overdimensionering af markedet, hvis alle tror, at man bare kan åbne et ubegrænset antal nye centre,« siger Hans Henrik Palm.

Blakket ry

Fitness-direktøren er udmærket klar over, at branchen måske har et lidt ødielt ry i Danmark.

Hårdtpumpede bodybuildere og et par konkurser i begyndelsen af 1990'erne i datidens kæder Form & Figur og Fitness Club har belastet ryet, men hverdagen i langt hovedparten af de danske fitness-centre ser anderledes ud.

Der er tale om centre med gode maskiner, kvalificeret personale, kunder i alle aldre og mange steder endda den samme hyggelige og sociale atmosfære, som danskerne ofte forbinder med idrætsforeningerne.

»Udviklingen går i retning af mere fitness og aerobic. Aktiviteter som spinning (motionscykling), romaskiner, løbebånd, boksetræning er populære, fordi trenden går i retning af kredsløbstræning mere end den vægttræning, som måske fortsat er det gængse billede af motionscentrene,« forklarer Hans Henrik Palm.

Unge mennesker foretrækker fitness-centrene frem for foreningerne af flere grunde.

»De vil ikke være afhængige af at skulle træne på et bestemt tidspunkt, og de ønsker ikke at blive presset ind i et konkurrence miljø, som de ofte bliver i idrætsforeningerne. Vores danske velfærd med computerarbejde og fast food skaber stigende problemer med overvægt blandt de unge. Og problemet er ikke mindre blandt de ældre,« forklarer Hans Henrik Palm.

Plads til alle

I dag tøver fysioterapeuter og læger ikke med at sende klienterne i motionscenter, hvis de har problemer med ryggen eller trænger til motion. Alene i Form & Fitness-kædens ca. 20 afdelinger står ifølge Hans Henrik Palm 800 ansatte - ofte veluddannede instruktører - klar til at hjælpe.

Og fitnesscentrene har - måske endda i modsætning til foreningslivet - plads til alle.

»Hvis man er 60 år og aldrig har dyrket motion i sit liv, hvor går man så hen? Man kan jo ikke holde til at spille ishockey eller badminton, men alle kan have gavn af at få aktiveret musklerne ved 10-15 gentagelser i en træningsmaskine. Folk får noget ud af det, det

giver øget velvære,« forklarer Hans Henrik Palm. Han anslår med tal fra Socialforskningsinstituttet i baghovedet, at det danske voksende fitness-marked med vægttræning, aerobic m.m. i dag er på 465.000 personer.

I Form & Fitness koster det i gennemsnit 400 kr. om måneden at være medlem, og så behøver man ikke taste længe på lommeregneren for at finde ud af, at der er millioner i danskernes motionsbehov.

»Folk accepterer prisen, fordi de får noget for pengene. Netop fordi vi driver centrene kommercielt og nu endda med udenlandsk input, skulle vort produkt jo gerne adskille sig fra andre. Vi har det nyeste udstyr og sender personalet på efteruddannelse,« forklarer Hans Henrik Palm.

Ulige konkurrence

At en idrætsforening som Borup Motionscenter også har regnet fidusen ud, generer ikke Hans Henrik Palm.

Men det generer ham, at de private og de kommercielle centre i dag ikke konkurrerer på lige vilkår, selv om varen er tæt på at være den samme.

»Jeg har stor respekt for foreningslivet, men det er uanstændigt, at man går ind og konkurrenceforvrider det frie marked. Jeg får jo heller ikke offentligt tilskud, hvis jeg vil ud at spise på restaurant. Når vi taler om voksne mennesker, burde det være op til hver enkelt at vælge og betale selv,« mener Hans Henrik Palm.

Han hentyder blandt andet til flere kommunalt drevne motionscentre, der end ikke betaler husleje, samt naturligvis til foreningscentrene, hvor man efter folkeoplysningsloven kan hente offentligt tilskud til lokaler og unge under 25 år, lige som foreningerne foreløbig ikke skal betale musikafgifter for musik til aerobic og lignende.

Fitness-branchen har netop tabt en retssag mod Koda, der eksempelvis kræver 30 kr. pr. aerobic-timer i afgift af Form & Fitness - et sekscifret beløb på årsbasis for de fleste motionscentre.